

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

Rune Eikre
Kalvesletten
3560 HEMSEDAL

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE
MUSEER

*Oldsaksamlingen, Vikingskipshuset,
Myntkabinettet, Etnografisk museum*
Postboks 6762 St. Olavsplass
N-0130

Deres ref:
Vår ref: 02/9159
Saksbehandler: IVM

Besøksadresse

Oslo: 24. september 2002

Telefon: 00 00 00 00

Telefaks: 00 00 00 00

E-mail: navnet.mitt@ukm.uio.no

**Funn fra området utenfor Hemsedal
stavkirketuft, Hemsedal kommune, Buskerud. A. 2002/209.**

Takk for funn innlevert av Sissel Carlstrøm. Det viser seg at to av gjenstandene er fra forhistorisk tid og tidlig middelalder, mens de øvrige to eller tre er fra nyere tid (den ene er jeg foreløpig litt usikker på).

Rund, dekorert spenne med midthull og med rester av nålefeste på baksiden. Antagelig merovingertid 600-800-årene.

Beslag med hempe. Overgangen til hempen er dekorert med en knute eller båndfletting som ofte forekommer på runesteiner. 1000-årene.

Støle til belte, som Berge 1975:XV, 3 fra Hallingdal (se vedlagte kopi).

Sprette eller liten halsring dekorert med knopper langs ytterkanten, med grunnform som Fossberg 1991:66 (se vedlagte kopi). Halsringen er trolig bevisst avslipt for sekundær bruk. Ved tornens festepunkt er det rester av omviklet tråd. Ved undersøkelsen i stavkirketuften 1963 ble det funnet to ringer av samme type, C.31609 d-e. Typen går tilbake til middelalder, men er fortsatt i bruk. Utsmykningen på det innleverte funn har ingen daterende trekk.

Nærmere opplysninger og datering av funnet fra forhistorisk tid og fra middelalder vil bli oversendt sammen med foto og diplom. På grunn av stor pågang på fotoatelieret vil det nok ta noe tid.

Vedlagt oversendes skjema for utfylling av opplysninger og kartutsnitt for markering av funnsteder. De bes returnert i vedlagte frankerte svarconvolutt.

Ifølge Sissel Carlstrøm er det interesse for å stille ut funnene fra nyere tid i kommunehuset. Jeg synes det er en god ide og sender opplysninger både til Sissel Carlstrøm og til hennes vikar.

Med vennlig hilsen

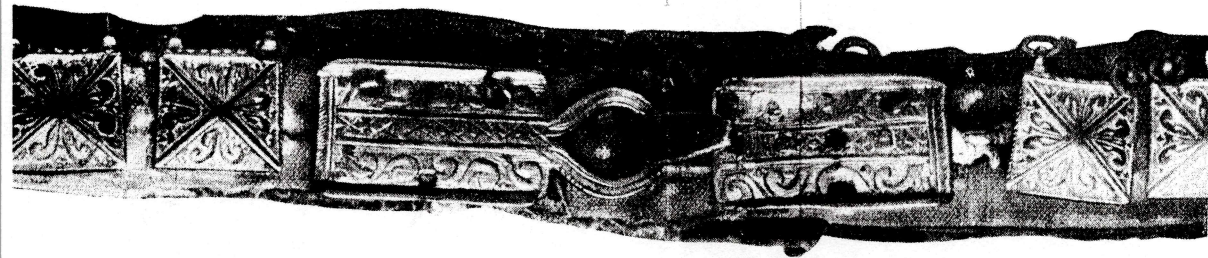
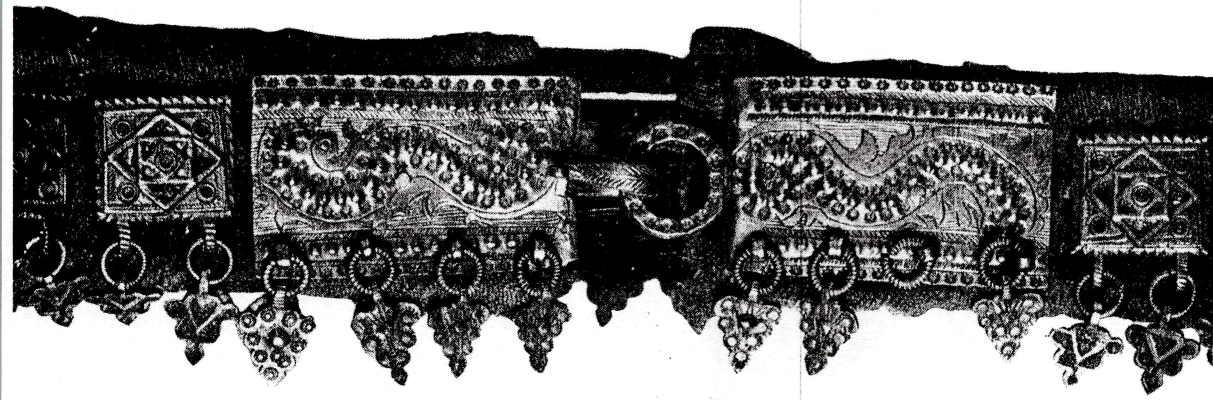
Inger Helene Vibe Müller

Inger Helene Vibe Müller
amanuensis

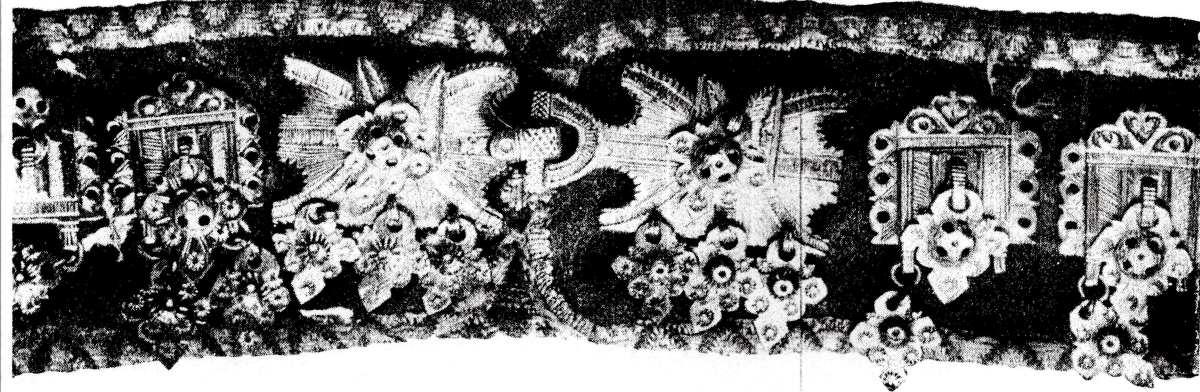
Kopi til Sissel Carlstrøm, Riksantikvaren
Kristin Thorson, Hemsedal kommune

University Museum of Cultural Heritage
University of Oslo

1

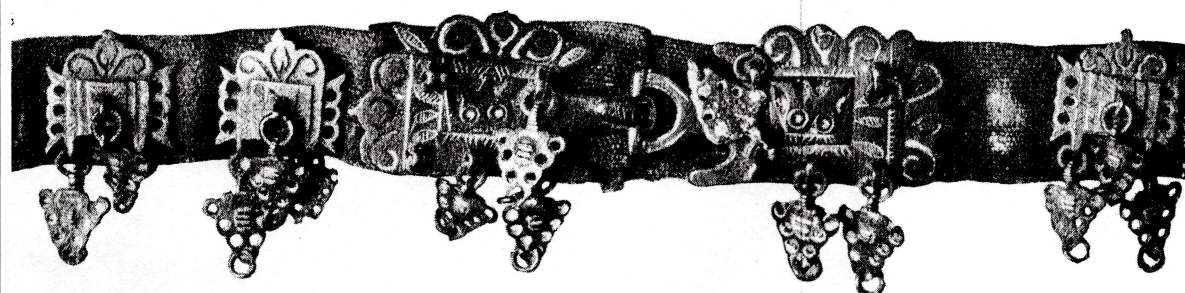
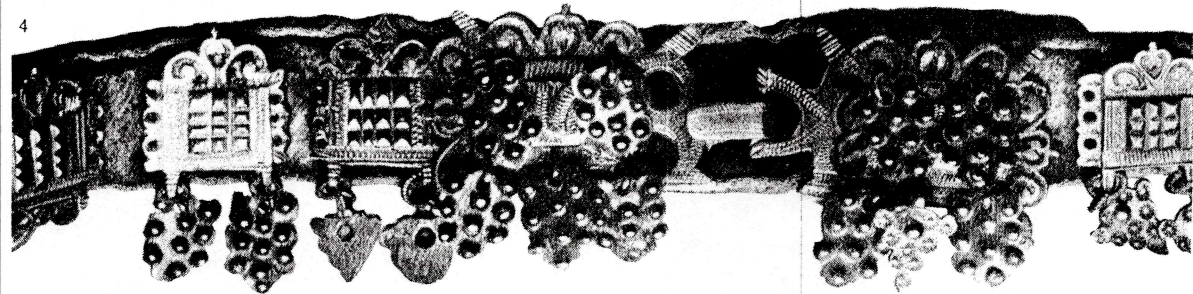

3

X

4

BELTE av massing. N. F. 1 Tinn, 2, 4 Gol, 3 Hall., 5 Gudbr. — Ca. †

C.nr. 31609^{57.}_{d-e} Sted: Hemsedal stavkirke tuff Oppbevart: Deponert Hemsedal kommune juni 1978 Pl. Teg

Motiv: 2 smetter

Periode:

Materiale: kobberlegering

Farge:

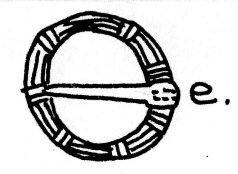
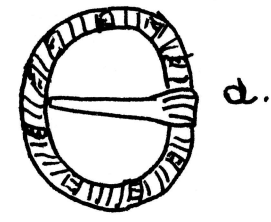
Mål: Diam: 2.5-2.0 cm.

Tilstand:

Konservert:

Restaurert:

Kort beskrivelse: Den ene er ornert
med radiart stilte streker,
den andre med et
mønster av radiart og
tversgående streker.

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER, OLDSAKSAMLINGEN

Postboks 6762 St. Olavs plass, 0130 OSLO.

Telefon: 22859924

Telefaks: 22859920

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER		
Universitetet i Oslo		
Saksb.		Kopi
IVM	- 5 NOV. 2002	
Aik.	0618	
Saksnr.	02/9159	Dok. nr. 2

Saks nr: 02/9159 IVMAks nr: 2002/209 Innlevert av: Lissel Carlström,Adr: Riksantikvaren

I samband med (funn) _____ på _____

Gårdsnavn, gårds- og bruksnr: _____ i _____

kirkesogn(s), prestegjeld (p), kommune(k), fylke: _____

Hemsedal k. Buskerud

ville vi være takknemlig for å få vite:

Finnerens navn: Rune TeikreFinnerens adresse: Kalvesletten, 3560 HemsedalGrunneierens navn: Johnny GjestadGrunneierens adresse: 3560 Hemsedal

Har funnstedet noe særlig navn? _____

Hva slags mark og lende (åker, hage, skog, ur, strand, vann e.l.):

åker

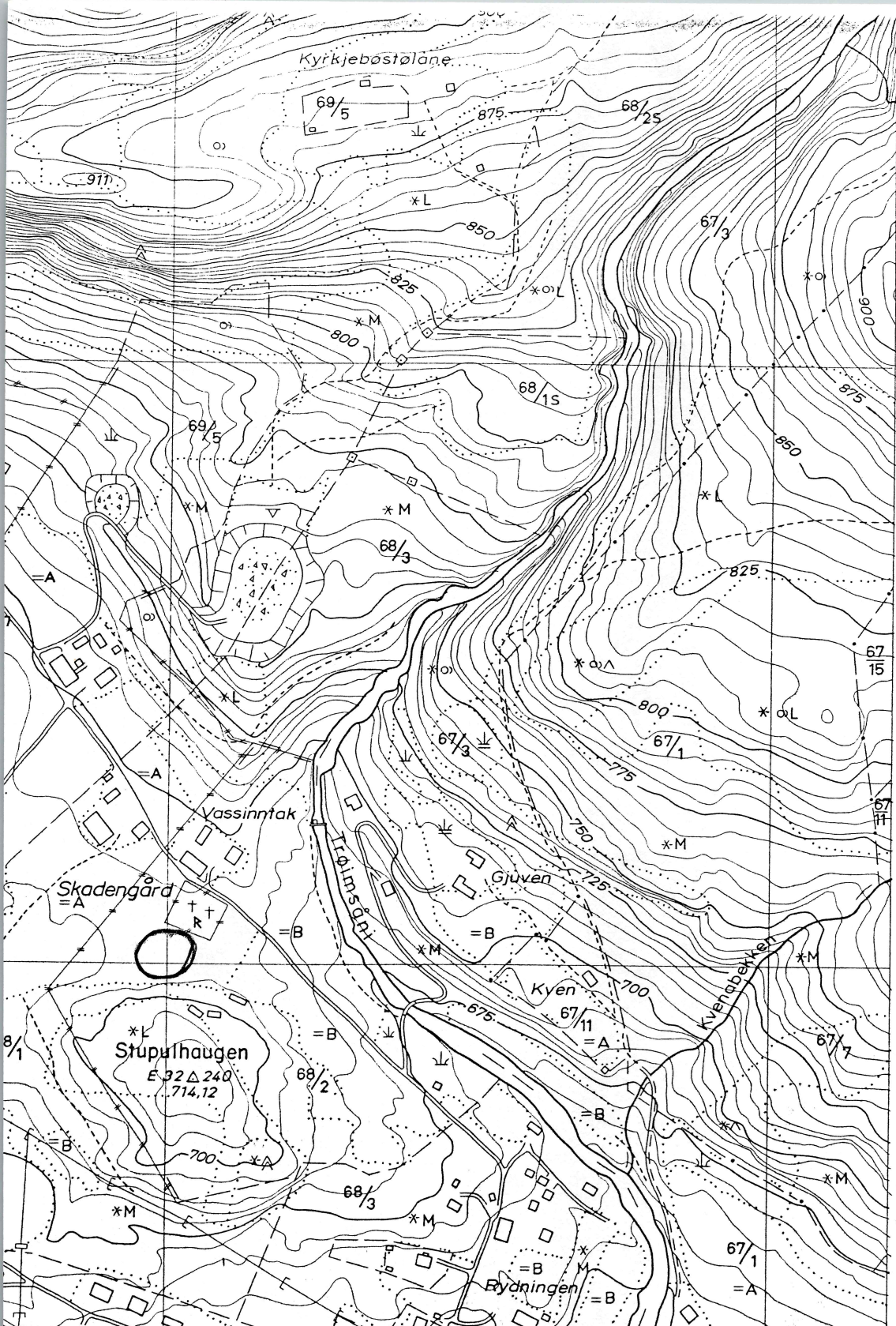
Hvis dette ikke passer, angi funnstedet ut fra faste terrengmerker (vann, nut, vei, berghammer, trigonometrisk punkt e.l.):

Hvor dypt lå det? ca 10-15cm Høyde over havet: _____Under hva slags arbeid? Metallsøker (hobby) Når? Juni 2001

Ble det sett annet av interesse (trekult, bein, aske, steinheller):

Dersom her ikke er plass nok, bruk baksiden eller nytt ark.

Ønsker De finnerlønn, eller er funnet gave til Museet? I siste tilfelle vil De få tilsendt diplom med fotografi av oldsaken/sakene. (Stryk under det som passer).HEMSEDAL KOMMUNE
3560 HemsedalKulturhistoriske museer, Oldsaksamlingen
Olavs plass, 0130 Oslo

Yaksmv.02/9159

A. 2002/209

6749

476

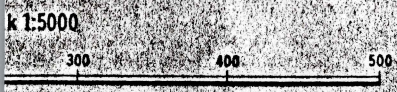
X 319 200
Y 9600

Merker i rammekanten for UTM rutenett.
Grensene på kartet er ikke rettsgyldige.
Fornminner: registrert.

B0068-5-4		
B0067-5-2	BP067-5-1	BP067-5-2
B0067-5-4	BP067-5-3	BP067-5-4

UNIVERSITETETS OI DSAKSAMLING
FREDERIKSGATE 2 - OSLO

HEMSEDAL BUSKERUD
FINSET BP 067-5-1

C52879/1-2 (A2002/209)

Løsfunn fra merovingertid fra SKADENGÅRD (68/1), HEMSEDAL K., BUSKERUD.

1) **Rund skiveformet spenne** av kobberlegering, nærmest Salin 1904, fig. 595 el. 596, men med et rundt, svakt nedsenket parti i midten som trolig er en tom innfatningsramme. Spennen er gjennomhullet i sentrum. Flaten mellom det nedsenkete partiet og ytterkanten er ornamentert med dyrestil i form av fire stil II-hoder som er konsentrisk ordnet rundt spennens midtpunkt. Dyrehodene har spiss hake, runde øyne og åpen kjeft som biter over båndformete dyrekropper, som forbinder hodene med hverandre. Både de båndformete dyrekroppene og sirkelen rundt innfatningsrammen i midten er markert med tverrstriper. Tre av hodene har korrosjonskader rundt øyenpartiet, og spennen har også korrosjonskader langs ytterkanten. Nålefestet er avbrutt. Spennen kan på grunnlag av ornamentikken dateres til første halvdel av 600-tallet (Gjessing 1934:128). Diam.2,8 cm, t. 0,3 cm. Vekt 8,2 g.

2) **Ukjent gjenstand**, trolig del av **beslag** av kobberlegering. Gjenstanden består av en flat, tilnærmet sirkulær del formet som et gjennombrutt triskelemønster, dvs. et mønster dannet av tre bein el. armer som går ut fra et midtpunkt. Ut fra triskelen går en smal, bøyd, litt tykkere arm, som er avbrutt. Triskelen er markert på den ene siden med en innrisset konturlinje, skravering og en sirkel i midten. Den ene armen på triskelen er avbrutt. Gjenstanden kan ut fra utformingen av triskelen, som ligger nær formen hos Nerman 1969, fig. 872-74, trolig dateres til merovingertid. Stl. 3,3 cm, stb. 1,7 cm, t. arm 0,3 cm. Vekt: 4,0 g.

Funnomstendighet: Funnet med metallsøker ca 10-15 cm under overflaten på jordet sør for kirkegården til middelalderkirken juni 2001. Funnet sammen med et beslag fra tidlig middelalder (C52878) og et par gjenstander fra nyere tid.

Orienteringsoppgave: Funnet er gjort innen et avgrenset område på diameter ca 50 m, som ligger ca 25 m sørvest for den søndre delen av muren rundt middelalderkirketuften i Hemsedal, jf. kartavmerking i Top.ark.

Kartreferanse: ØK: BP 067-5-1

Funnet av: Rune Eikre, Kalvesletten, 3560 Hemsedal.

Innlevert av: Sissel Carlstrøm, Riksantikvaren.

Referanselitteratur: Salin, B. 1904: *Die altgermanische Thierornamentik. Typologische Studie über germanische Metallgegenstände aus dem IV. Bis IX. Jahrhundert, nebst einer Studie über irische ornamentik.* Stockholm.

Saksnr.: 02/9159.

Foto: Ellen C. Holte, Dok. seksj., UKM. Negativnr. 26407/12, 26408/1

Katalogisert av: Ingunn M Røstad

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

Rune Eikre
Kalvesletten
3560 HEMSEDAL

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER

*Oldsaksamlingen., Vikingskipshuset, Myntkabinettet,
Etnografisk museum
Postboks 6762 St. Olavs plass
N-0130*

Besøksadresse

Deres ref:
Vår ref: 02/9159
Saksbehandler: ivm

Telefon: 00 00 00 00
Telefaks: 00 00 00 00
E-mail: navnet.mitt@ukm.uio.no

Oslo: 28. oktober 2002

Funn fra området utenfor Hemsedal stavkirketuft, Hemsedal kommune, Buskerud. A.2002/209.

Det henvises til museets brev datert 24. september med vedlagt skjema for utfylling av opplysninger og kartutsnitt for markering av funnsted.

Gjenstandene er nå til fotografering. Det ville imidlertid være fint hvis du kunne returnere utfylt skjema og kartutsnitt så snart som mulig, slik at funnene ble tilstrekkelig dokumentert før retur av nyere tids funn og diplom med foto og opplysninger om de tidlige gjenstandene.

Det gjøres samtidig oppmerksom på at det ikke må brukes metallsøker på området etter at det er gjort funn fra forhistorie og middelalder.

Med vennlig hilsen

Inger Helene Vibe Müller
Inger Helene Vibe Müller
Amanuensis

Kopi til Sissel Carlstrøm, Riksantikvaren

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

Rune Ekre
Kalvesletten
3560 HEMSEDAL

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER

*Oldsaksamlingen., Vikingskipshuset, Myntkabinettet,
Etnografisk museum*

Postboks 6762 St. Olavsplass
N-0130

Besøksadresse

Deres ref:
Vår ref: 02/9159
Saksbehandler: ivm

Telefon: 00 00 00 00
Telefaks: 00 00 00 00
E-mail: navnet.mitt@ukm.uio.no

Oslo: 10. februar 2003

Funn fra Skadengård 68/1, Hemsedal kommune, Buskerud. C.52878-5279/1-2.

Vedlagt oversendes diplom med foto samt beskrivelse og datering av funnene. De har fått museumsnummer C.52878-52879.

Det ene funnet, C.52878, er et beslag av kopperlegering. Det består av en beslagdel med hull for feste og en ringformet, tilnærmet sirkulær del. Beslaget er støpt og har form som en fransk lilje med knutemotiv. Liljens ene del er beskadiget og mangler hullet. Ringen mangler spor av slitasje. Samme type funn er gjort i Danmark, Sverige og England, hvor de er anvendt som avslutning på stighbøyler, stigmønsterbeslag og såkalte remkryssbeslag.

Lengden er 4.0 cm, største bredde 8.0 cm og tykkelse 1.0-1.4 cm.

Knute- eller sløyfemotivet er vanlig i Ringerike- og Urnesstil fra 1000- og 1100-årene, (se vedlegg). Nære paralleller fra vikingtidsgraver i Uppland i Sverige bekrefter imidlertid en datering til perioden innenfor 1000-årene.

Det andre funnet, C.52879/1, er en rund, skiveformet spenne av kopperlegering med et rundt, svakt nedsenket midtparti med hull, trolig en tom innfatningsramme. Flaten mellom det nedsenkede partiet og ytterkanten er dekorert med dyreornamentikk med hoder som er konsentrisk ordnet rundt spennens midtpunkt. Dyrehodene har spiss hake, runde øyne og åpen kjefst som biter over båndformete dyrekropper som forbinder hodene med hverandre. Både de båndformete dyrekroppene og sirkelen rundt innfatningsrammen i midten er markert med tverrstriper.

Tre av hodene har korrosjonsskader rundt øyepartiet, og spennen har også tilsvarende skader langs ytterkanten. Nålefestet er avbrutt. Spennens diameter er 2.8 cm, tykkelse 0.3 cm og vekt 8.2 gram. Spennen kan på grunnlag av ornamentikken dateres til første halvdel av 600-årene (merovingertid).

Det tredje funnet, C.52879/2, er trolig del av et beslag av kopperlegering. Gjenstanden består av en flat, tilnærmet sirkulær del formet som et gjennombrutt triskelmønster, det vil si et mønster dannet av tre bein eller armer som går ut fra et midtpunkt. Fra triskelen går en smal, bøyet, litt tykkere arm, som er avbrutt. Triskelen er markert på den ene siden med en innrisset konturlinje, skravering og en sirkel i midten. Den ene armen på triskelen er avbrutt. Største lengde er 3.3 cm, største bredde 1.7 cm, armens tykkelse 0.3 cm og vekt 4.0 gram.

På grunnlag av utformningen av triskelen kan gjenstanden dateres til ca. 600-800-årene (merovingertid).

Funnene er trolig fra graver. Beliggenheten ved den middelalderske kirkegård tyder på at det har vært et gravfelt forut for anlegg av kirke med tilhørende kirkegård. Ifølge fornminneregisteret er det i bakken rundt tuften mange forhøyninger, som kan være spor etter graver (se vedlegg).

Stavkirken ble revet i 1882. Ved utgravning av kirketuften i 1963 ble det påvist spor som kan ha tilhørt en eldre kirke med tilhørende graver. Stavkirken er datert til begynnelsen av 1200-årene, og en eldre kirke må derfor tilhøre tiden før.

De to øvrige gjenstander vil bli returnert. De egner seg godt til utstilling i kommunehuset som eksempler på funn som har vært i bruk av folk som gikk til kirke i nyere tid.

Med vennlig hilsen

Ellen Høigård Hofseth
Seksjonsleder

Inger Helene Vibe Müller
samlingsansvarlig middelalderarkeologi

VEDLEGG

Kopi til Sissel Carlstrøm, Riksantikvaren
Kristin Thorsen, Hemsedal kommune

→ Museumsprosjektet

Utdrag fra fornminneregisteret

Fornminnefelt

Sted:

Skaden gård, 68, 2 i Hemsedal, Buskerud

Består av:

Tuft

Fornminnebeskrivelse:

Stavkirketuft på S-siden av bygdeveien på flat gresslette. Iflg opplysninger fra en utstilling på Hemsedal Kommunehus ble stavkirken som sto her bygget mellom 1207 og 1224 og revet ca 1882. Tuften ble arkeologisk undersøkt i beg av 1960 årene og endel av funnene er utstilt på Kommunehuset. På selve tuften kan idag sees resten av murer etter 2 kirker. Murene er bygget av middelstor og stor bruddsten. Den ytre muren går i V - NV i ett med terrenget, h i SV-SØ ca 0,3-0,6m. Indre murer går fullstendig i ett med terrenget. Ytre murer ca 0,25-0,4m, indre mur ca 0,2m. I tuftens Ø-lige del er reist et stenalter med en stor skiferplate på. Se skisse. Området rundt tuften er inngjerdet med en 1-2m og ca 1m h stenmur med et plankegjerde oppå, men er sannsynligvis den gamle kirkegårds-muren. I bakken rundt tuften er det mange forhøyninger, som kan vært spor etter graver. S for stavkirketuften ligger en skogkledd kolle som kalles Støpulhaugen, men i dag synes ingen spor av et eventuell støpul. Kirketuften utgravd 20.05 - 20.06.1963. C31607 - 31622.

Utstrekning

Stavkirketuft. 45m NV-SØ, 30m NØ-SV.

Litteraturhenvisninger:

MA top.ark: H. Christe: Kort rapport mars 1965 m/funnliste og liste over funnmynter.
Riksantikvarens arkiv: Utførlig rapport m/tegninger og fotos. Nr i delte arkiv A 57.

Terrengbeskrivelse

VNV-ØSØ-gående platå i bratt SV-hellende bergside. Omgitt av skogkledd kolle i SV, ellers dyrket mark. Vid utsikt i SØ mot Vesletotten og i V mot Roni.

Orientering

Områdets NV-hjørnet: Ca 5m SØ-driftsbygningen på gården, inntil NV-SØ-gående bygdevei.

Avkrysset enkeltminne:**Fornminnets art**

Tuft

Antall

1

Datering

middelalder

UNIVERSITETET
I OSLO

KOPI

Kristin Thorsen
Hemsedal kommune
3560 HEMSEDAL

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER
*Oldsaksamlingen., Vikingskipshuset, Myntkabinettet,
Etnografisk museum*
Postboks 6762 St. Olavsplass
N-0130

Besøksadresse

Deres ref:
Vår ref: 02/9159
Saksbehandler: IVM

Telefon: 00 00 00 00
Telefaks: 00 00 00 00
E-mail: navnet.mitt@ukm.uio.no

Oslo: 19. februar 2003

Funn fra Skadengård 68/1, Hemsedal kommune, Buskerud.

Vedlagt oversendes foto av C.52878-79, som ikke kom med forrige gang.

Det har dessuten sneket seg inn en trykkfeil i beskrivelsen av beslaget, som har en største bredde på 1.8 cm (ikke 8.0 cm).

Med vennlig hilsen

Inger Helene Vibe Müller

Inger Helene Vibe Muller

Samlingsansvarlig middelalderarkeologi